

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

В.М. Бабаєв

2014 р.

М.П.

СОЦІОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни за вибором
підготовки бакалавра**

галузі знань 0305 – “Економіка та підприємництво”,

**Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «облік і
аудит»**

(Шифр за ОПП ПП10)

Стандарт чинний з дати затвердження

2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова

КАФЕДРА філософії і політології

РОЗРОБНИК: доц. Радіонова Людмила Олексіївна

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ (В.В. Корженко)

Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Схвалено **випусковою** кафедрою економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (О. В. Димченко)

Схвалено **випусковою** кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Т.В. Момот)

Схвалено **випусковою** кафедрою економіки і управління в будівництві та міському господарстві

Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (А.С. Ачкасов)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (підпис) ( ) " 30 " 8 2014р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою
факультету економіки і підприємництва

Голова Науково-методичної ради (Соловійов О.В.) 30. 08. 2014 р.,
протокол № 1.

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© Л.О.Радіонова, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «облік і аудит»

Предметом навчальної дисципліни є сутність, закономірності і випадковості соціальних відносин і процесів у суспільстві.

Навчальним планом передбачені фахові спрямування: ЕПМГ, ЕПМГ зі знанням іноземної мови, ЕПМГ з поглибленим знанням інформаційних систем, ЕПМГ з поглибленим знанням права господарської діяльності, ЕБП, ЕБП зі знанням іноземної мови, ЕБП з поглибленим знанням інформаційних систем, ЕБП з поглибленим знанням права господарської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Історія України	Економічна теорія
Філософія	Місто як соціальна система
Політологія	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

1. Загальні питання теорії соціології.
2. Соціальна структура та особистість в системі культури

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем української і світової соціології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- надати студентам цілісне уявлення про суспільство;
- сформувати навички оперування теоретичним та фактичним матеріалом;
- допомогти в розумінні процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві в різних його проявах;
- навчити інтерпретувати і використовувати у професійній діяльності та в повсякденному житті знання з емпіричної соціології.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- структуру, функції, категоріальний апарат дисципліни;
- сутність основних концепцій розвитку суспільства;

- основні етапи розвитку світової та української соціології;
- сучасні тенденції розвитку соціологічної думки;

вміти:

- вміти використовувати отримані знання;
- вміти відобразити наукову об'єктивність аналізу різноманітних соціальних змін і подій;
- аналізувати динаміку нових викликів і впливу сучасного суспільства;
- пояснити соціальну нерівність у суспільстві;
- органічно синтезувати теоретичне і емпіричне обґрунтування природи соціального.

мати компетентності:

- застосовувати основні положення і методи соціологічної науки при вирішенні професійних задач;
- застосовувати соціальне мислення до аналізу суспільних явищ та процесів,
  - вміти розрізняти соціальне в індивідуальному, загальне в конкретному, розглядати власні дії з позиції суспільного контексту;
  - використовувати одержані знання з метою ефективної кооперації з колегами, для роботи в колективі;
  - використовувати методи збору, обробки й інтерпретації комплексної соціальної інформації для рішення організаційно-управлінських задач.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 години –4 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Соціологія

ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології.

Тема 1.1. Соціологія як наука про суспільство

Визначення соціології, її предмет та об'єкт. Підходи до структури соціології. Загальнонаукові методи та конкретно-наукові методи. Функції соціології: Значення соціології для розв'язання соціально-економічних і політичних проблем модернізації українського суспільства.

Тема 1.2. Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку

Теоретичні та соціальні передумови виникнення соціології. О. Конт – засновник соціології. Класичний тип науковості, основні принципи класичної методології. Некласичний тип науковості, основні принципи некласичної методології. Методологічні засади марксистського вчення про суспільство. Українська соціологія: історія та сучасність. Основна проблематика сучасної вітчизняної соціології.

Тема 1.3. Соціологічна теорія суспільства

Поняття суспільства. Соціальна структура. Соціально-класова структура суспільства, стратифікаційна теорія суспільства. Історичні типи соціальної стратифікації. Соціальні групи та їх види. Соціальна мобільність: визначення поняття, умови, причини. Соціальна мобільність в Україні. Загальносоціологічні концепції суспільного розвитку.

Функціоналістський та конфліктологічний підходи до суспільного розвитку. Циклічна теорія розвитку суспільства. Глобалізація в сучасному світі. Суспільні рухи.

ЗМ 2 Соціальна структура та особистість в системі культури

Тема 2.1. Інститути суспільства. Соціологія сім'ї

Інститути: їх роль у суспільстві. Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту. Сімейна структура: форми сім'ї, форми шлюбу, типи владних структур, спосіб вибору партнера, правило вибору місця проживання, родовід і спадкування майна.

Тема 2.2. Соціологія економічного життя.

Соціальне, соціальні механізми в економіці. Структура економіки як соціального інституту. Функції економіки. Соціологічні дослідження економічного. Проблема соціального (економічного) нерівності (стратифікації), Свідомість і поведінки різних соціальних груп.

Тема 2.3. Соціальна структура, теорії соціальної стратифікації. Бідність і нерівність.

Соціальна структура: статуси і ролі. Соціальні групи і спільноти. Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації. Виміри стратифікації. Бідність і нерівність. Багаті, вимір нерівності. Вимір бідності. Рівень життя. Убогість. Депривація. Субкультура бідності. Соціальна мобільність, її види. Міграція.

Тема 2.4. Культура і суспільство

Соціологічне розуміння культури. Структурні компоненти культури. Культурне різноманіття та культурні універсалії. Культурний шок.

Тема 2.5. Соціалізація і життєвий цикл

Соціалізація. Суб'єкти та об'єкти соціалізації. Основні теорії розвитку дітей. «Несоціалізовані» діти. Агенти соціалізації. Життєвий шлях. Соціалізація та індивідуальна свобода.

Тема 2.6. Конформність і девіація

Людина і особистість. Структура особистості. Соціальна взаємодія і повсякденне життя. Конформність і девіація. Біологічне і психологічне пояснення девіації. Соціальна аномія. Теорії стигматизації.

Індивідуальні завдання: контрольні роботи для студентів заочної форми навчання

3. Рекомендована література:

1. Белова Л. А., Радионова Л. А. Социология: уч. пособие / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.
2. Белова Л. О., Радіонова Л. О. Соціологія: навч.-метод. посібник / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.
3. Вербець В. В. Соціологія. Навчальний посібник / В. В. Вербець; – К.: Кондор, 2009.
4. Сірий Є.В. Соціологія / Є. В. Сірий; – К.: Атіка, 2004.
5. Кравченко А. И. Социология / А. И. Кравченко; – М., 2004.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольна робота (для заочної форми навчання), екзаменаційні білети.

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «облік і аудит».

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем української і світової соціології.

Змістові модулі: 1. Загальні питання теорії соціології, 2. Соціальна структура та особистість в системі культури.

ABSTRACT (ANNOTATION)

The Program "Sociology" is made in accordance with the educational plan for bachelor specialty.

The general task of the discipline is to give students knowledge about the history of the main sociological theories, controversial issues of Ukrainian and world sociology.

Content modules: 1. General questions of the theory of sociology, 2. Person in the culture system.

АННОТАЦИЯ

Программа изучения учебной дисциплины «Социология» составлена в соответствии с образовательно-профессиональной программой подготовки бакалавра направления 6.030504 «Экономика предприятий», 6.030509 «учет и аудит».

Цель преподавания учебной дисциплины – знакомство студентов с историей социологической мысли и проблемным полем украинской и мировой социологии.

Содержательные модули: 1. Общие вопросы теории социологии, 2. Социальная структура и личность в системе культуры.